

עמותת סיירת חרוב

דברים לזכרו מתוך הספר: "המרדף של הצנחנים"

אריק רגב מפקד הביקעה

שמונה חבלנים חצו את הירדן בחשכת הלילה והחלו לנוע לעבר הרכסים שבמערב. מגמת פניהם היתה לוואדי הנמצא כעשרה קילומטר דרומית מזרחית לגשר דאמיה, זה הוואדי שדרכו ניתן להסתנן בקלות יחסית אל מעמקי השומרון.

עם עלות השחר הבחין כוח סיור של צה"ל בסימנים מובהקים המעידים על חדירת חבלנים, והידיעה הועברה חיש מהר למטה הכוח. אלוף-משנה אריה רגב, הידוע בקרב כל ידידיו ומכריו בשם הקצר "אריק" זינק ממקומו. הוא מילא את התפקיד של מפקד הביקעה. כוחותיו היו אחראים לשלום ולבטחון לאורך הגיזרה כולה, וכמנהגו תמיד הוא העמיד את עצמו בראש הכוח היוצא למירדף.

סגנו של אריק, גדי מנלה הצטרף אליו. המפקד וסגנו לא היו רק שני קצינים מוכשרים, אלא ידידים קרובים, והם השלימו איש את רעהו בכל. אריק רגב היה מפקד ההוגה, איש התיאוריה, האיסטרטג המוכשר, וגדי מנלה המבצע, ההופך את פקודותיו ורעיונותיו של אריק

להישגים ונצחונות.

מוניטין יצאו לו לגדי מנלה, שעינו חדה כעין הנץ, ויש לו כושר בלתי רגיל "להריח" חבלנים. לא פעם ולא פעמיים היה מבטו קולט מה ששום עין אחרת לא קלטה, והוא היה מכריז בבטחון מוחלט שהמסתננים נמצאים במקום זה וזה. אריק רגב נתן אמון בלתי מסוייג בכושר ראייתו של גדי, ולא יפלא אם כן, שגם הפעם, כאשר גדי מנלה הבחין בתנועה חשודה בפיתחה של אחת המערות, ידע אריק רגב שהחבלנים אותו.

המירדף החל.

כוחות גדולים למדי של צה"ל הקיפו את הגיזרה והחלו לתור אחרי החבלנים במקומות המיסתור האפשריים. כעבור שעה קלה נתגלה מיסתורה של חוליה אחת: על הגבעה הצפונית יותר התבצרו שלושה חבלנים בפיתחה של מערה. גילויים היה כרוך בפציעה של שני חיילי צה"ל שניסו לטפס על הגבעה מבלי לדעת שהחבלנים מסתתרים עליה, מיד התארגנה הסתערות, וחוליית החבלנים הושמדה. שנים מאנשיה נהרגו והשלישי נתפס כשהוא פצוע.

חייל אחר של צה"ל נפצע כאשר העפיל אל ראש המצוק, מקום שם הסתתרה חולייה שניה של החבלנים. הם ראו את הכוח הסוגר עליהם ופתחו באש. הושבה אש תופת, ואחד החבלנים נראו נופל על ראש המצוק. ניתן היה להניח שהחוליה חוסלה.

בינתיים ניצבו אריק רגב וגדי על אחת הגבעות הסמוכות וקיבלו דיווח מלא על המתרחש. אריק ניצב על סיכות. היתה כבר שעה קרובה לצהריים, והיה עליו למהר לארוחת צהריים חגיגית שנערכה לכבודו על ידי בעל אחוזות ערבי משכם, שקרקעות רבות לו בביקעה. אריק החליט ליטול את המושכות בידיו, ולהתייצב בפועל בראש הכוח המסתער כדי לחסל את הפרשה במהירות מירבית וביעילות מקסימלית. הוא זינק ממקומו, כשגדי מנלה נלווה אליו וחייל נוסף מצטרף אליהם, והשלושה החלו לרוץ קדימה. ואז נפתחה עליהם אש. חבלן אחד שנותר על ראש המצוק ירה צרור אחד מטווח של חמישים מטר. שלושת הרצים נפגעו ונפלו. כדור פילח את מצחו של אריק. כדור אחר חדר ללבו של גדי. החייל השלישי נפצע קשה. שני הקצינים, אלוף-משנה אריה רגב וסרן גד מנלה מתו במקום.

כאשר הגיעה שעתו של אריק רגב לבית זיידמן להתגייס לצה"ל, בשנת 1950, באו קציני כוח הצנחנים שהחל אז להתארגן, וניסו לשכנע את אנשי מחזורו להתנדב ליחידת הכומות האדומות. כדי למשוך את לב הצעירים הקרינו להם את הסרט "המטרה בורמה" וערכו להם תצוגה של צניחה. הסרט החטיא את מטרתו, כי במקום לעודד צעירים להתנדב לצנחנים, מראה הסרט כיצד מחסלים היפנים צנחנים אמריקניים חסרי אונים בהיותם תלויים בין שמים וארץ. מפגן הצנחנים היה כשלון גדול עוד יותר. כאשר היה מטוס הדקוטה מעל ראשיהם של הצעירים, וראשוני הצנחנים קפצו ממנו אחזה חלחלה בלב כל מי שנכח במקום. לפתע נתפס מצנח בזנבו של המטוס, והצנחן נשאר תלוי עליו כשהוא נמשך מאחורי המטוס הטס במהירות. בסופו של דבר חולץ הצנחן, וקיבל יחד עם מפקדו ועם הטייס עודד אברבנאל ציון לשבח מטעם הרמטכ"ל, הצל"ש הראשון בתולדות צה"ל.

למרות כל התקלות הללו, היו רבים מבין הצעירים שהתנדבו לכוח הצנחנים וביניהם היה אריק רגב. הופעתו החיצונית הנאה וכושרו הגופני המעולה הרשימו את מפקדיו, ותוך זמן קצר מאד היה כבר אריק סמל בצנחנים ואחר כך קצין.

הוא השתתף בכמה פעולות תגמול שנערכו בימים ההם, עוד לפני שיחידת הפשיטה 101 התארגנה. היו אלה פעולות שנערכו ללא הכנה מספקת, ולא תמיד הן עלו יפה. ברם, אריק רגב זכה בכל פעולה שהשתתף בה לתהילה ולתשבחות.

כאשר כוח הצנחנים יצא לבצע את הפעולה נגד הכפר אידנה, התברר שהחבלנים אינם מנוסים במלאכתם, ובשעה הגורלית ביותר הם נמלטו על נפשם כשהם מפקירים מאחוריהם את מטעני החבלה שלהם, אריק רגב לא איבד את עשתונותו, ולמרות האש העזה של הלגיון, עבר וסרק את השטח כולו, אסף במו ידיו את כל ציוד החבלה כדי למנוע את נפילתו בידי האויב.

באותה תקופה דבק באריק רגב הכנוי "כוכב הקולנוע" של הצנחנים. מפקד הצנחנים בימים ההם, אלוף-משנה יהודה הררי בחר באריק כבדמות האופיינית, הרצויה והמצויה, של הצנחן העברי, ושיגרו לככב בסרט הדוקומנטארי הראשון שהופק בארץ (בבמויו של פ. שטיינהרד) "חוד החנית", אשר הוקדש לחייהם ואימוניהם של הצנחנים.

אריק רגב הוכיח את עצמו כשחקן ממושמע לא פחות מאשר כלוחם ממושמע, ובמאים רבים החלו להציע לו להשתתף בסרטיהם. אין ספק, אילמלא היה אריק רגב עושה קריירה צבאית מופלאה כל כך, כי אז היה מוצא לו מקום בשורה הראשונה של אמני הקולנוע הישראליים.

אחרי "חוד החנית" השתתף אריק רגב בסרט העלילתי באורך מלא "גבעה 24 אינה עונה" ושם גילם דמות של חייל עולה-חדש, המקריב את חייו בעת קרב טיהור העמדות המצריות.

בתום שרותו הסדיר החליט אריק רגב לחתום על חוזה לשרות קבע. מספרים שהוא עשה זאת תוך היסוס רב, זמן מה אף השתעשע ברעיון להיות חקלאי ואולי אפילו להקים חוות בוקרים. אבל השפיעו עליו דבריו של ידידו סגן-אלוף בירו שדיבר על לבו ומשך אותו לשרות הצבא.

זמן מה הוסיף אריק רגב לשרת במסגרת כוח הצנחנים, עד שבא יום האיחוד בין הצנחנים לבין יחידה 101, ואריק שרון בא במקומו של יהודה הררי כמפקד הכוח המאוחד. כמה מקציני הצנחנים הוותיקים

לא ראו בעין יפה את הדחתו של מפקדם יהודה הררי, והם החליטו לעזוב ביחד עמו את כוח הכומתות האדומות ולחפש לעצמם מקום אחר בצה"ל.

אריק רגב נעשה מדריך בבתי ספר צבאיים. הוא הדריך את חייליו בשדאות, בתורת הסיור ובצלפות, אך לבו היה כל הזמן עם הצנחנים. רבים קפצו עליו כעל מציאה ובקשו לספחו אליהם. הגדיל לעשות אחד ממפקדי השריון, שהציע לאריק שיצטרף לחיל, ויקים במסגרתו יחידה מיוחדת, יפקד עליה ויוליכה בעת הצורך לקרב. אריק רגב כמעט וקיבל את ההצעה, אך הנה באה פנייתו של אריק שרון, שהציע לאריק רגב לחזור לצנחנים. באותו רגע חדלו ההיסוסים. בשנת 1956, זמן מה לפני מבצע סיני, חזר אריק לכומתתו האדומה.

אריק נעשה מפקד פלוגה בגדוד הצנחנים שמפקדו היה רפאל איתן (רפול) כיום תת-אלוף וקצין צנחנים ראשי. הקשו בין רפול לבין אריק החל עוד זמן רב קודם לכן, כאשר רפול היה שופט בקורס צניחה בו צנח אריק את אחת מצניחותיו הראשונות כבר אז שם רפול עין על הצנחן הצעיר. התמיר והנמרץ. עכשיו, משנעשה אריק אחד המ"פ בגדודו של רפול נתהדקו הקשרים בין שני הקצינים הללו.

במבצע סיני 1956 צנח אריק ביחד עם פלוגתו בגיזרת מעבר המיטלה, ונאחז בעמדות שממערב למצבת פארקר. היו אלה העמדות שהחזיקו מעמד בעוז ובאון לנוכח התקפות הנגד המצריות, עד שכוח התיגבורת הגיע אליהן ושחררן מן הלחץ המצרי. לאחר הקרב עקוב הדמים במיטלה, יצא כוח הצנחנים ובו אריק רגב דרומה, לעבר שארם-א-שייך.

המלחמה תמה, ואריק רגב נעשה סגן מפקד הגדוד, סגנו של רפול. היה זה אחד המקרים הבודדים בצה"ל, באותם הימים, שקצין צעיר נעשה סגן מפקד הגדוד שבו הוא עשה את תקופת הטירונות שלו. ואכן, אריק רגב בא במקומו של סגן המפקד הקודם של הגדוד, מרסל טוביאס הנודע, הקצין שכל הצנחנים מדברים עליו עד היום ברטט של כבוד.

שמו של סרן אריק רגב הגיע עד למטה הכללי של צה"ל. רבים דברו בשבחו של הקצין הצעיר, הצביעו על הישגיו וציינו את יכולתו. הוחלט לקדם אותו, ולכן שלחוהו לארצות הברית, להשתתף בקורס קומנדו מיוחד של הצבא האמריקני הנקרא "ריינג'רס". קורס זה, אשר רק מעטים בעולם מצליחים לעמוד בו, נועד לחשל את הלוחם ולהפכו כמעט לחיה רעה. בגלל זה נוקטים מפקדי ה"ריינג'רס" בשיטה שמטרתה לשבור את החניכים מבחינה נפשית וגופנית כאחד.

אריק רגב הגיע לארצות הברית כשהוא פצוע בזרועו. באחד התרגילים של הצניחה נשברה ידו, ורק בנס ניצלה מקטיעה. עד שנסע לארצות-הברית עבר ארבעה ניתוחים ביד, וגם כשבא לקורס לא יכול היה לשלוט היטב בזרועו, ואף על פי כן, היתה החלטתו נחושה להצליח בקורס הזה בכל מחיר, ולהביא תהילה לחייל העברי.

ואכן, כשסיים את הקורס זכה לתעודת הצטיינות. הוא הצליח להוכיח למפקדי הקורס, שקיימות שיטות לחימה אחרות, השונות מאלה הנהוגות אצלם, ולא פעם פתר בעיות טקטיות בצורה מקורית שהדהימה את מפקדיו.

בשנת 1966 יצא אריק רגב בשנית לארצות הברית, ושוב כדי לעבור קורס לוחמה מיוחד במינו, וגם כאן הפתיע את מפקדיו, כאשר אירגן במסגרת תרגיל שהוטל עליו לבצע, פשיטה "שקטה" על בסיס צבאי, בנוסח המקובל על צנחני צה"ל. האמריקנים, שהיו מורגלים עד אז בהסתערויות גלויות, תוך כדי קריאות קרב רעשניות, השכילו ללמוד מחניכם הישראלי על שיטות לוחמה חדשות, ובשטח זה לפחות, יצא אריק רגב מורה במקום חניך.

כושר הניתוח הצבאי של אריק רגב נודע ברבים, ולא פעם נאמר עליו הן בפניו והן מאחורי גבו, שהוא עתיד להיות ביום מן הימים הרמטכ"ל של צה"ל.

תכונה זו היא שהביאה למינויו של אריק רגב לתפקיד קצין המבצעים של פיקוד מרכז. זה קרה בראשית שנת 1967. אלוף עוזי נרקיס הציע לאריק שיקבל על עצמו את התפקיד, ולאחר היסוסים מרובים ויתר אריק על פיקוד ישיר בשדה, ונעשה קצין מטה.

באה מלחמת ששת הימים, ואריק רגב הוכיח את עצמו כקצין מבצעים משופרא דשופרא. רבים מכירים היום בעובדה, שבעצם היה אריק רגב רק המישנה לאלוף הפיקוד. ועוזי נרקיס, מי שהיה בימי תשכ"ז אלוף הפיקוד מודה ואומר: "אריק היה יד ימיני!"

במשך כל ימי המלחמה הקשה נגד הירדנים בגזרת ירושלים, היה אריק רגב האחראי לכל המבצעים. הוא דאג לשלוח אמצעי פריצה דרך שדות מוקשים כאשר חטיבת השריון נזדקקה להם במפתיע, והוא דאג לדגלים שיהיו בידי אנשי חטיבתו של מוטה גור בעת שחרור העיר העתיקה. היה זה אריק רגב שתאם בין החילות השונים שפעלו בגזרתו, ודאג שהמטוסים יגיעו בזמן הנכון למקום הנכון כדי לסייע בידי הצנחנים והשריון.

כושר העבודה שלו הוכח בעליל כיוצא מן הכלל במלחמת ששת הימים. הוא לא נח אף לרגע. כל הזמן היה קשור לכמה שפופרות של טלפונים, ומעולם לא התבלבל במסירת הפקודות וההוראות. וביום הששי למלחמה כלה ואבד כושר דיבורו. קולו היה כלא היה, ולא נותרה לאנשיו ברירה, אלא להחישו לבית החולים כדי לטפל במיתרי גרונו הפגועים.

למרות שאריק רגב היה בעל מסור לאשתו אילנה, ואב אוהב לילדיו שרון (11) רונית (7) ודורית (3) הרי שבימי המלחמה לא הצליח אפילו להתקשר טלפונית הביתה. במשך כל ששת הימים היתה הרעיה מנותקת מכל קשר עם בעלה, ורק ביום הששי, לאחר תום הקרבות היא העזה לטלפן לרעייתו של אלוף הפיקוד, ולאמר לה: "אשה טיפשה אחת רוצה לדעת מה שלום בעלה!" ואז התערב בשיחה אלוף הפיקוד בעצמו ודאג שאריק יתקשר הביתה.

רבים כאמור ניבאו שהוא עתיד להיות רמטכ"ל. אך אריק רגב שאף בינתיים לתפקיד אחר: להיות מפקד הביקעה. וכשאריק החליט - הוא ידע גם לבצע את החלטותיו. אכן, תוך זמן קצר קיבל את המנוי והגיע לתחומי ממלכתו.

מיד כשנעשה "מלך" הביקעה, ניגש לשכלל ולשפר את שיטות הלחימה בחבלנים. הוא פיתח רעיונות חדשניים בכל שיטות המירדפים, הוא יצר שיטות לחימה חדשות והעמיד בפני אנשיו אתגרים שלא ידעו כמותם קודם לכן. ברם, מטרתו העיקרית היתה תמיד: לשמור על חייהם של חייליו. לא פעם שמעוהו מתבטא ואומר: "חייל אחד משלנו שנפל אינו שווה מאה הרוגים שלהם!"

בדרך כלל נחשב אריק רגב למפקד המסור ביותר לחייליו. הוא דרש מהם רבות. לא פעם היה מעמיד בפניהם אתגרים שנראו כבלתי אפשריים לביצוע. כושר גופני, נכונות להקרבה, אלה היו דרישות היסוד שלו, ולכן הוא הנהיג למשל חוק, שכל הקצינים צריכים לעבור אימון גופני מתמיד, וכל קצין שמשתמט מזה ישלם קנס כספי. אך בעת ובעונה אחת עם הדרישות, הוא עשה הכל כדי להקל על האנשים את קשיי החיים בביקעה. מרגע שנעשה המפקד בביקעה, החל השק"ם לשפר את שרותיו, נבנו מתקנים נוספים לנוחיותם של החיילים, הותקנו מיקלחות רבות יותר והובטחו פעולות תרבות ובידור לחיילים.

תקופת שלטונו של אריק רגב בביקעה היתה קצרה למדי. היא נמשכה חדשיים בלבד, עד לאותו יום ששי בו מצא את מותו בקרב. במשך חדשיים אלה נטל אריק רגב חלק בעשרה מירדפים, גרם למותם של ששים חבלנים ולקח בשבי עשרה חבלנים נוספים. אבל מה שחשוב עוד יותר, בשיטות לחימתו הצליח אריק רגב לבלום כמעט כליל את חדירתם של החבלנים.